

SEE MORE JESUS · WANTTOSEEMORE.COM

Yesu Azali Nani? — Kosala Yango na Bomoi · Makomi ya KJV elongo na Mituya ya Strong

KOSALA YANGO NA BOMOI · BOTAMBOLI NA NZAMBE — KOTAMBOLA NA MABOKO, KOTAMBOLA,
KOPOTA MBANGU, KOSUKA

Yesu Azali Nani — Botamboli Kati na Biblia, kobanda na Ebandeli tii na Emoniseli

LILOBA YA EBANDELI

Boyekoli ya liboso etunaki motuna moko. Motuna yango ezalaki, Yesu azali nani? Biblia eyanolaki motuna yango banda mokanda ya liboso ya Biblia tii na mokanda ya suka ya Biblia. Boyekoli oyo ezali kotuna motuna oyo elandi. Motuna oyo elandi ezali, moto asalaka nini na eyano yango? Koyeba makambo etali Yesu ekokani te na koyeba Yesu. Moto akoki kozala na makambo nyonso ya solo mpo na mobali moko. Moto wana kaka akoki kolonga te kotambola elongo na mobali yango. Biblia elobelaka bomoi elongo na Nzambe lokola botamboli. Mwana akomonisa lolenge yango. Ayaka liboso kotambola na maboko na mabolongo. Na nsima, tata akozwaka mwana na maboko. Tata akoteyaka mwana kotambola. Na nsima, mwana akotambolaka. Na nsima, akokolaka. Na nsima, akopotaka mbangu. Moto oyo apotaka mbangu malamuni apotaka momekano. Momekano ezalaka na esika ya suka. Boyekoli oyo ememi eyano ya boyekoli ya liboso na kati ya biteni wana minei. Etape ya liboso emonisi ndenge moto ayebaka Yesu mpo na mbala ya liboso. Etape ya mibale emonisi mobembo ya mokolo na mokolo elongo na Yesu. Etape ya misato emonisi momekano. Na kati ya momekano, moto atatolaka nkombo ya Yesu liboso ya bato mosusu. Etape ya minei emonisi esika ya suka. Yesu azali koya lisusu. Biblia epesi mitindo na mopoti-mbangu nyonso ete akengela. Na esika ya suka, mopoti-mbangu akomona elongi ya Yesu.

MITUNA MISATO OYO BOYEKOLI OYO EKOYANOLA:

1. Boniboni moto akoyebaka liboso soki Yesu azali nani?
2. Ndenge nini moto atambolaka na Yesu mokolo na mokolo?
3. Eloko nini ezali kozala na nsuka ya momekano mpo na moto oyo azali kokengela Yesu?

I. KOKOTA — LOLENGE OYSA MOTO ABANDAKA KOYEBA YE

(Makanisi na ngai moko: Mobembo nyonso ebandaka na se, mpo mwana moke akotambolaka na maboko mpe mabolongi liboso ya kotambola na makolo. Makambo ya solo na ntina ya Yesu euti na kotanga mpe koyoka, kasi koyeba yango moko euti lokola likabo kowuta na Tata. Baverse oyo ezali na nse emonisi biloko yango mibale.)

A. MITUNA OYO MOTO NYONSO ASENGELI KOYANOLA — BINO, BOLOBI NGAI NAZALI NANI?

Matayo 16:13 Tango Yesu akomaki na etuka ya Sezarea ya Filipino, atunaki bayekoli na Ye: — Bato balobaka ete Mwana na Moto azali nani? (14) Bazongisaki: — Bamoko balobaka ete ozali Yoane Mobatisi; bamosusu, Eliya; mpe bamosusu lisusu, Jeremi to moko kati na basakoli. (15) Yesu atunaki bango lisusu: — Bongo bino, bolobaka ete Ngai nazali nani? (16) Simona Petelo azongisaki: — Ozali Masiya, Mwana na Nzambe na bomoi.

BINO, BOLOBI NGAI NAZALI NANI? --> YO OZALI KLISTO, MWANA NA NZAMBE YA BOMOI.

Matayo 16:17 Yesu alobaki na ye: — Esengo na yo Simona, mwana mobali ya Yona! Pamba te ezali moto te nde ayebisi yo makambo oyo, kasi Tata na Ngai, oyo azali kati na Likolo. **[G601 apokalupto ■]**

MOSUNI MPE MAKILA EYEBISI YO YANGO TE --> TATA NA NGAI OYO AZALI NA LIKOLO.

(Makanisi na ngai: Motuna ya mibale ya Yesu ezalaki ya moto na moto, "bino, bolobaka nini ete ngai nazali?" Liloba ya Greki oyo ezali na sima ya "emonisamaki" ezali apokalupto (G601, kolongola ezipeli), mpe Nzambe ye moko nde alongolaki ezipeli mpo na Petelo. Moto akoki koyekola makambo ya solo epai ya bato mosusu, kasi koyeba yango moko euti epai ya Nzambe.)

B. MOTO MOKO TE AKOKI KOYA, SOKI TATA ABENDI YE TE

Yoane 6:44 Moto moko te akoki koya epai na Ngai soki Tata oyo atindaki Ngai abendi ye te; mpe Ngai, nakosekwisa ye na mokolo ya suka. (45) Tala ndenge ekomama kati na mikanda ya Basakoli: «Nzambe akoteya bango nyonso.» Boye moto nyonso oyo ayokaka Tata mpe ayambaka mateya na Ye ayaka epai na Ngai.

MOTO MOKO TE AKOKI KOYA EPAI NA NGAI SOKI TATA OYO ATINDAKI NGAI ABENDI YE TE --> BOYE MOTO NYONSO OYO AYOKAKA TATA MPE AYAMBAKA MATEYA NA YE AYAKA EPAI NA NGAI.

Barome 10:17 Boye, kondima ewutaka na maloba oyo toyokaka, mpe maloba oyo toyokaka ewutaka na Liloba ya Klisto.

BOYE, KONDIMA EWUTAKA NA MALOBA OYO TOYOKAKA + MPE MALOBA OYO TOYOKAKA EWUTAKA NA LILOBA YA KLISTO.

(Makanisi na ngai: Kobenda ezali mosala ya Nzambe, mpe koyoka ezali eteni oyo moto akoki kosala (Yoane 6:44-45). Kondima eyaka na koyoka Liloba ya Nzambe (Baroma 10:17). Nzambe abendaka bato na nzela ya Biblia, yango wana atikaka Biblia te.)

C. YAKA MPE MONA — TOYOKI YE MOKO NA BISO

Yoane 1:45 Filipino akutanaki na Natanaele mpe alobaki na ye: — Tomoni Yesu ya Nazareti, mwana mobali ya Jozefi, oyo Moyize alobela kati na buku ya Mobeko, mpe oyo basakoli balobela. (46) Natanaele atunaki ye: — Boni, eloko ya malamuk ekoki mpe kobima na Nazareti? Filipino azongiselaki ye: — Yaka mpe okomona yo moko.

TOMONI YE, OYO MOSE ALOBELAKI NA MOBEKO, MPE BASAKOLI BAKOMAKI --> YÁ MPE MONÁ.

Yoane 4:41 Bato ebele koleka bakomaki kondimela Ye mpo na maloba oyo Ye moko azalaki koloba. (42) Bongo balobaki na mwasi wana: — Tondimi kaka te mpo na makambo oyo olobaki, pamba te biso moko toyoki sik'oyo mpe toyebi ete azali penza Mobikisi ya mokili.

TOYOKI YE MOKO + TOYEBI ETE YE NDE KRISTO YA SOLO, MOBIKISI YA MOKILI.

(Makanisi na ngai: Filipino aswanaki na Natanaele te, pamba te libiangi mobimba ezalaki "yaka mpe mona." Bato ya Samaria bayokaki liboso nsango ya Yesu na monoko ya mwasi moko, kasi na sima bayokaki Yesu ye moko. Koyoka lisolo moko na tina na Yesu ezali kaka ebandeli, pamba te moto na moto asengeli koya mpe koyoka ye moko.)

D. BOLUKA-LUKA MAKOMI — EZALI KOTATOLA MPO NA NGAI

Yoane 5:39 Bokundolaka Makomi na bokebi, mpo ete bokanisaka ete bokozwa bomoi ya seko kati na yango; nzokande, Makomi yango etatolaka na tina na Ngai,

BOKUNDOLAKA MAKOMI NA BOKEBI --> NZOKANDE, MAKOMI YANGO ETATOLAKA NA TINA NA NGAI.

Yoane 20:30 Yesu asalaki lisusu, na miso ya bayekoli na Ye, bikamwa mosusu mingi oyo ekomami te kati na buku oyo. (31) Kasi mpo na oyo ekomami, ezali mpo ete bondima ete Yesu azali Klisto, Mwana na Nzambe; mpe mpo ete, na nzela ya kondima Ye, bozwa bomoi na Kombo na Ye.

MAKAMBO OYO EKOMAMI, MPO BONDIMA ETE YESU AZALI KRISTO --> MPO NA BONDIMA BOZWA BOMOI NA NKOMBO NA YE.

1 Petelo 2:2 Lokola bana oyo babotami sika, bolingaka makasi komela miliki ya peto ya Liloba mpo ete bokola na nzela na yango mpo na kozwa lobiko,

LOKOLA BANA BA SIKA BAVANDI + LUKÁ MILIKI YA SOLO YA LILOBA --> MPO BÓKOLA NA YANGO.

(Makanisi na ngai: Yesu ayebisaki bato baluka ye na kati ya makomi. Yoane akomaki Nsango na ye mpo ete motangi andima, mpe azala na bomoi na nzela ya nkombo ya Yesu. Mwana oyo abotami sika amelaka miliki mokolo na mokolo, mpe moto oyo andimi sika asengeli kolinga liloba ndenge moko.)

E. BOMOI YA SEKO EZALI OYO — ETE BÁYEBA YO

Yoane 17:3 Nzokande, bomoi ya seko ezali: koyeba Yo oyo ozali Nzambe moko kaka ya solo, mpe koyeba Yesu-Klisto oyo otindaki. **[G1097 ginosko ■]**

OYO NDE BOMOI YA SEKO --> MPO BÁYEBA YO + YESU KRISTO, OYO OTINDI.

Jeremi 24:7 Nakopesa bango motema oyo ekoyeba Ngai, mpo ete basosola ete nazali Yawe. Bakozala bato na Ngai, mpe Ngai nakozala Nzambe na bango, pamba te bakozongela Ngai na motema na bango mobimba. **[H3045 yada ■] [H3820 leb ■]**

NAKOPESA BANGO MOTEMA OYO EKOYEBA NGAI --> PAMBA TE BAKOZONGELA NGAI NA MOTEMA NA BANGO MOBIMBA.

Matayo 11:27 Tata na Ngai apesa Ngai biloko nyonso. Moko te ayebi Mwana longola kaka Tata, mpe moko te ayebi Tata longola kaka Mwana mpe ye oyo epai ya nani Mwana asepeti kotalisa Tata.

MOTO MOKO TE AYEBI MWANA, BONGO TATA KAKA + YE OYO MWANA AKOLINGA KOYEBISA YE.

(Makanisi na ngai moko: Yesu alimboli bomoi ya seko lokola koyeba, kasi esika te (Yoane 17:3). Liloba ya Greki ezali ginosko (G1097, koyeba), koyeba moto, kasi kokanisa lisi te. Nzambe alakaki koyeba yango kaka na Testama ya Kala, "motema mpo na koyeba ngai," yango wana senga ye motema wana (Yirimia 24:7).)

II. KOTAMBOLA — KOTAMBOLA ELONGO NA YE MOKOLO NA MOKOLO

(Makanisi na ngai: Mwana moke azali na makolo, yango wana sikoyo ekomi tango ya kotambola. Tala liloba moko na eteni oyo mobimba, liloba "elongo na." Kotambola ezali te litambe moko ya molai, kasi mitambe mike, oyo ezwamaka mokolo na mokolo elongo na Yesu.)

LOKOLA BOYAMBI YE, BOTAMBOLA BONGO NA KATI NA YE

Bakolose 2:6 Yango wana, lokola bosilaki koyamba Yesu-Klisto lokola Nkolo, botambolaka lokola bato oyo bazali moko na Ye:

YANGO WANA, LOKOLA BOSILAKI KOYAMBA YESU-KLISTO LOKOLA NKOLO --> BOTAMBOLAKA LOKOLA BATO OYO BAZALI MOKO NA YE.

Amosi 3:3 Boni, bato mibale bakoki solo kotambola nzela moko soki bayokani te? **[H3212 yalak ■]**

BONI, BATO MIBALE BAKOKI SOLO KOTAMBOLA NZELA MOKO SOKI BAYOKANI TE?

(Makanisi na ngai moko: Polo asangisi kozwa mpe kotambola na fraze moko. Amosi atuni motuna ya kala mpenza ya kotambola oyo ezali na Biblia, soki bato mibale bakoki kotambola esika moko soki bandimani te. Kotambola elongo na Yesu elakisi kondima elongo na ye mokolo na mokolo, litambe moko na litambe moko.)

B. NA NTINA ETA BAZALA ELONGO NA YE

Malako 3:14 Kati na bango, aponaki bato zomi na mibale oyo akomaki kobenga «bantoma,» mpo ete bazala elongo na Ye mpe mpo ete bakende koteya Sango Malamu;

ATTIYAKI ZOMI NA MIBALE + ETIKALA ELONGO NA YE --> MPO ATINDA BANGO KOSAKOLA.

Misala ya Bantoma 4:13 Wana bamonaki ndenge nini Petelo mpe Yoane bazalaki koloba na mpiko, mpe wana basosolaki ete bazali bato batanga te mpe bato pamba, bakamwaki mingi. Boye, basosolaki ete bango mpe bazalaki elongo na Yesu.

BATO BAZANGA BOYEKOLI MPE BAZANGA BOYEBI --> BAYEBI ETE BAZALAKI ELONGO NA YESU.

(Makanisi na ngai moko: Tánga molóngó oyo ezali na kati ya verse oyo, mpo kozala elongo na Yesu eyaka liboso ya kosala mosala mpo na Yesu (Marko 3:14). Bambula na sima, ndimbola kaka moko oyo lisangani ekokaki kozwa mpo na mpiko ya mibali mibale bazangaki boyekoli ezalaki ete bato yango bazalaki elongo na Yesu (Misala 4:13). Ntango elekisami elongo na Yesu etikaka elembo oyo bato mosusu bakoki komona.)

C. KAMATA EKANGISELI NA NGAI, MPE YEKOLA EPAI NA NGAI

Matayo 11:28 Boya epai na Ngai, bino nyonso oyo bolembi na mikumba; Ngai, nakopesa bino bopemi.

[G3129 manthano ■] (29) Bozwa ekangiseli na Ngai, bomema yango mpe boyekola epai na Ngai, pamba te nazali na motema ya boboto mpe ya komikitisa, bongo milimo na bino ekozwa bopemi. (30) Solo, ekangiseli na Ngai ezali pasi te, mpe mokumba na Ngai ezali pepele.

BÓYA EPAI NA NGAI + BÓMEMA EKANGANELI NA NGAI LIKOLÓ NA BINO, MPE BÓYEKOLA EPAI NA NGAI --> BOKOZWA BOPEMI MPO NA MILIMO NA BINO.

Luka 10:38 Wana Yesu mpe bayekoli na Ye bazalaki kokende, Yesu akotaki na mboka moko, mpe mwasi moko oyo kombo na ye ezali Marte ayambaki Ye kati na ndako na ye. (39) Mari, ndeko mwasi ya Marte, ayaki kovanda na makolo ya Nkolo, mpe azalaki koyoka makambo oyo Nkolo azalaki koloba.

MARIA AFANDAKI NA MAKOLO YA YESU MPE AYOKAKI LILOBA NA YE.

Luka 10:41 Nkolo azongiselaki ye: — Marte, Marte, ozali komitungisa mpe kominyokola mpo na makambo ebele, (42) kasi likambo moko kaka ezali na tina. Mari aponi oyo eleki malamumu, mpe moto ata moko te akobotola ye yango.

MARTA, OZALI NA MITUNGISI MPE OKOMISI MOTEMA NA MAKAMBO EBELE --> ELEMBO MOKO EZALI NA NTINA --> MARIE APONI EPONI YA MALAMU.

(Makanisi na ngai moko: Na ntango ya kala, ekangiseli ezalaki nzete oyo ezalaki kokangisa banyama mibale na nkingo mpo ete babenda mokumba moko elongo, pembeni na pembeni, na lombángo moko. Yesu apesi mokumba oyo bakokabola, kasi te lisi ya mibeko oyo moto moko akoki komema ye moko. Marta asalaki mosala mpe amitungisaki, kasi Maria aponaki likambo moko ya ntina, kofanda na makolo ya Yesu.)

D. BAMPATE NA NGAI EYOKAKA MONGONGO NA NGAI — MPE ELANDAKA NGAI

Yoane 10:27 Bameme na Ngai eyokaka mongongo na Ngai. Nayebi bameme na Ngai, mpe yango elandaka Ngai. **[G190 akolouthéo ■]** (28) Napesi yango bomoi ya seko: ekokufa soki moke te, mpe moto ata moko te akobotola yango na loboko na Ngai.

BAMEME NA NGAI EYOKAKA MONGONGO NA NGAI + MPE YANGO ELANDAKA NGAI --> NAPESI YANGO BOMOI YA SEKO.

Yoane 14:21 Moto oyo alingaka Ngai, ezali ye oyo abatelaka mibeko na Ngai mpe atiaka yango na misala. Tata na Ngai akolinga moto oyo alingaka Ngai; Ngai mpe nakolinga ye mpe nakomimonisa epai na ye.

MOTO OYO ALINGAKA NGAI, EZALI YE OYO ABATELAKA MIBEKO NA NGAI MPE ATIKA YANGO NA MISALA --> NGAI MPE NAKOLINGA YE MPE NAKOMIMONISA EPAI NA YE.

(Makanisi na ngai: Koyeba ekendaka na banzela mibale, pamba te bampate eyokaka mongongo ya Yesu, mpe Yesu ayebi bampate (Yoane 10:27). Alaki ete "Nakomilakisa epai na ye," mpe kolakisa elingi koloba kolakisa polele (Yoane 14:21). Tosá oyo oyebi kala, mpe Yesu akolakisa yo mingi koleka.)

E. LILOBA YA KLISTO NA KATI NA YO — MPE KLISTO NA KATI NA YO

Bakolose 3:16 Tika ete Liloba ya Klisto, kati na bomengo na yango nyonso, evanda kati na bino; boteyanaka mpe bokebisana na bwanya nyonso, na nzela ya banzembo ya masanzoli, banzembo ya lokumu mpe banzembo oyo ewutaka na Molimo. Mpe boyembelaka Nzambe na kozongisa matondi kati

na mitema na bino. **[G1774 enoikeo ■]** (17) Mpe nyonso oyo bokosala, ezala na maloba to na misala, bosalaka yango na Kombo ya Nkolo Yesu, na kozongisa matondi epai ya Nzambe Tata na nzela ya Yesu-Klisto.

TIKÁ LILOBA YA KRISTO EFANDA NA BINO NA BOZWI --> BÓSALA NYONSO NA KOMBO YA NKOLO YESU.

Bakolose 1:27 Nzambe asepele kolakisa bango bomengo ya nkembo, oyo evandi kati na mabombami ya mabongisi na Ye mpo na Bapagano. Mabombami yango ezali: Klisto kati na bino, elikya ya nkembo.

MABOMBAMI OYO = KRISTO NA KATI NA BINO, ELIKYA YA NKEMBO.

(Makanisi na ngai: Liloba "kofanda" ezali enoikeo (G1774, kofanda na ndako), liloba mpo na moto oyo afandaka, kasi moto oyo akendeleka te. Liloba ya Klisto esengeli kofanda na kati na yo lokola moto oyo afandaka, mpo koya mpo na mwa ntango ekoki te. Bakolose 3:17 na nsima ezipaka mokolo mobimba, na bongo ngonga moko te ezali libanda ya kotambola.)

III. KOPOTA MBANGU NA MOBEMBO — KOTATOLA NKOMBO NA YE, KOMIKABA LOKOLA SODA

(Makanisi na ngai: Sikawa kotambola ekómi mbangu, mpe eyano ya nkuku ekómi eyano ya polele. Biblia ezali kosalela bililingi mibale mpo na etape oyo, mopoti-mbangu oyo azali koningana mpo na kokóma na mbano, mpe soda oyo apesi nzoto na ye mobimba na kapita na ye. Bililingi nyonso mibale ezali na motuya ya kofuta, mpe nyonso mibale esukaka malamú.)

A. KOTATOLA YE LIBOSO YA BATO

Matayo 10:32 Moto nyonso oyo akotatola liboso ya bato ete azali moto na Ngai, Ngai mpe nakotatola liboso ya Tata na Ngai, oyo azali kati na Likolo, ete nazali mpo na ye; **[G3670 homologueo ■]** (33) kasi ye oyo akowangana Ngai na miso ya bato, Ngai mpe nakowangana ye liboso ya Tata na Ngai, oyo azali kati na Likolo.

MOTO NYONSO OYO AKOTATOLA NGAI LIBOSO YA BATO --> NGAI MPE NAKOTATOLA YE LIBOSO YA TATA NA NGAI OYO AZALI NA LIKOLO.

LIMONI EKESENI, LISOLO MOKO — elaka moko, elobamaki na Baevanzile mibale

Luka 12:8 Nazali koloba na bino: moto nyonso oyo, na miso ya bato, akotatola ete azali moto na Ngai, Mwana na Moto mpe akotatola liboso ya ba-anjelu ya Nzambe ete azali moto na Ye;

MOTO NYONSO OYO AKOTUBELA NGAI LIBOSO YA BATO --> YE MPE MWANA NA MOTO AKOTUBELA YE LIBOSO YA BA-ANJELU YA NZAMBE.

(Makanisi na ngai moko: Kotatola Yesu, homologueo (G3670, koloba likambo moko boye), elingi koloba komonisa polele na ntina na ye makambo oyo Biblia elobi na ntina na ye. Matai amonisi ete litatoli ezongisamaki eyano "liboso ya Tata na ngai oyo azali na likolo," mpe Luka amonisi litatoli wana moko ezongisamaki eyano "liboso ya baanzelu ya Nzambe." Loba nkombo ya Yesu liboso ya bato na mokili, mpe ye akoloba nkombo na yo liboso ya likolo.)

B. TOKOKI KOPEKISA TE KOLOBA

Misala ya Bantoma 4:19 Kasi Petelo mpe Yoane bazongiselaki bango: — Botala nanu ata bino moko, eloko nini ezali sembo na miso ya Nzambe: kotosa bino to kotosa Nzambe? (20) Pamba te biso, tokokoka te kotika koloba makambo oyo tomonaki mpe toyokaki!

TOKOKOKA TE KOTIKA KOLOBA MAKAMBO OYO TOMONAKI MPE TOYOKAKI.

Misala ya Bantoma 5:41 Bantoma balongwaki liboso ya Likita-Monene, na esengo mingi ya komona ete bakoki mpo na komona pasi na tina na Kombo na Yesu. (42) Mokolo na mokolo bazalaki kotika te koteya, mpe kosakola Sango Malamu na Tempelo to na ndako moko na moko ete Yesu azali Klisto.

BAZALAKI KOSEPELA MPO BATANGAMI BATOKI MPO NA KONYOKWAMA MPO NA NKOMBO NA YE --> BATIKAKI TE KOTEYA MPE KOSAKOLA YESU KRISTO.

1 Petelo 4:16 nzokande soki azali komona pasi mpo ete azali Moklisto, wana tika ete ayokela yango soni ata moke te, kasi akumisa nde Nzambe mpo na Kombo yango.

SOKI MOTO MOKO AYOKI PASI LOKOLA MOKLISTO, ASENGELI KOYOKA SONI TE --> ASENGELI KOKUMISA NZAMBE.

(Makanisi na ngai moko: Bantoma bazalaki kokoka te kotika koloba na tina ya Yesu, mpo moto akoki te kovanda nye na tina ya moto oyo ayebi ye mpenza. Boyebi yango ebotaka koloba, yango wana etape ya liboso ebotaka etape oyo. Nkombo

"Mokristo" ememi nkombo ya Klisto, ntina ya kokumisa Nzambe, kasi mokumba ya kobomba te.)

C. KOTOSA LOKOLA SODA — LATA EBUNDELI YA POLE

Barome 12:1 Bandeko, mpo na mawa oyo Nzambe atalisi biso, nazali kosenga na bino ete bokabaka banzoto na bino epai ya Nzambe lokola mbeka ya bomoi, ya bule mpe esepelisaka Nzambe. Ekozala mpo na bino losambo ya solo kolanda ndenge esengeli. **[G3936 paristemi ■]**

BOPEZA NZOTO NA BINO LOKOLA MBEKA YA BOMOI + ESANTU, OYO ENDIMAMI NA NZAMBE.

Barome 13:12 Butu ekomi pene ya kosila mpe tongo elingi kotana. Yango wana, tobwaka misala ya molili mpe tolata bibundeli ya pole. **[G3696 hoplon ■]** (13) Totambola malamuni, na lolenge oyo ebongi mpo na moyi: na lokoso te, na milangwa te, na pite te, na mobulu te, na koswana te mpe na zuwa te. (14) Kasi bolata Nkolo Yesu-Klisto mpe bomitungisa te na baposa ya nzoto oyo ezali kobundisa bino.

BOTIKA MISALA YA MOLILI + BOLATA BIBUNDELI YA POTO --> BOLATA NKOLO YESU KLISTO.

(Makanisi na ngai moko: Liloba "kotalisa" ezali paristemi (G3936, kotelema pembeni, komipesa), liloba oyo elakisi soda oyo apesaka nzoto na ye mobimba epai ya mokonzi na ye. Verse 12 elobi ete bolata bibundeli ya pole, mpe verse 14 elobi ete bolata Nkolo Yesu Klisto (Baroma 13:12, Baroma 13:14). Ebundeli yango ezali eloko te kasi ezali Moto moko, yango wana soda azalaka kobunda kaka mpo na Yesu te, kasi alataka ye.)

D. KOKENDA LIBOSO NA MOKANO — BALONGI KOLEKA NA NZELA NA YE

Bafilipi 3:13 Bandeko, nazali kokanisa te ete nasili kozwa yango; kasi nasalaka likambo moko: nabosanaka makambo nyonso oyo esili koleka, mpe namipesaka mpo na makambo oyo ezali liboso. (14) Boye nazali kopota mbangu kino nakoma na suka mpo na kozwa mbano oyo Nzambe abenga ngai mpo na yango wuta na Likolo kati na Yesu-Klisto.

NABOSANAKA MAKAMBO NYONSO OYO ESILI KOLEKA --> BOYE NAZALI KOPOTA MBANGU KINO NAKOMA NA SUKA MPO NA KOZWA MBANO OYO NZAMBE ABENGA NGAI MPO NA YANGO WUTA NA LIKOLO KATI NA YESU-KLISTO.

Barome 8:35 Nani akokabola biso na bolingo ya Klisto? Pasi, somo, minyoko, nzala, kozanga bilamba, likama to mopanga? (36) Kolanda ndenge ekomama: «Ezali mpo na Yo nde balukaka koboma biso mikolo nyonso; bazwaka biso lokola bameme ya koboma.» (37) Kasi kati na makambo oyo nyonso, tozali penza balongi na nzela ya Ye oyo alinga biso.

NANI AKOKABOLA BISO NA BOLINGO YA KLISTO? --> KASI KATI NA MAKAMBO OYO NYONSO, TOZALI PENZA BALONGI NA NZELA YA YE OYO ALINGA BISO.

Emoniseli 12:10 Bongo nayokaki, kati na Lola, mongongo moko ya makasi koloba: «Tango ya lobiko, ya nguya, ya Bokonzi ya Nzambe na biso, mpe ya nguya ya Klisto na Ye ekoki. Pamba te Mofundi ya bandeko na biso, oyo afundaka bango butu mpe moyi, liboso ya Nzambe na biso, abwakami na mokili. **[G3141 marturia ■]** (11) Kasi bango balongi ye na nzela ya makila ya Mpate, mpe na nzela ya liloba ya litatoli na bango; balingaki te bomoi na bango kino kondima ata kokufa.

BALONGAKI YE NA MAKILA YA MWANA-MPATE + NA LILOBA YA LITATOLI NA BANGO.

(Makanisi na ngai moko: Paulo abosanaka makambo oyo ezali nsima mpe akendaka liboso mpo na kokoma na elembo moko, "libyangi ya likolo ya Nzambe kati na Klisto Yesu" (Bafilipi 3:14). Momekano ya boyekoli oyo ezali momekano oyo ekendaka epai ya Moto moko, kasi na esika te. Balongi balongaki na nzela ya makila ya Yesu, oyo abengami Mwana-Mpate ya Nzambe, mpe na nzela ya liloba ya litatoli na bango, yango wana kotatola nkombo na ye nde nzela oyo mopoti-mbangu alongaka na yango (Emoniseli 12:11).)

IV. SUKA YA MOBEMBO — KOKENGELA YE, MPE KOMONA ELONGI NA YE

(Makanisi na ngai: Nsuka ya momekano oyo ezali te efelo, kasi elongi. Biblia elobi na ntembe te ete Yesu akozonga, mpe eboyi kopesa ngonga to mokolo. Moto moko te ayebi mokolo, yango wana mitindo ya kokengela ezali mosala mobimba.)

A. AKOMONANA MBALA YA MIBALE

Ba-Ebre 9:27 Bongo ndenge kaka ekatama ete moto nyonso asengeli kokufa mbala moko, mpe, sima na yango, kosambisama eya, **[G553 apekdechomai ■]** (28) ndenge wana mpe Klisto, oyo amikabaki lokola

mbeka mbala moko mpo na kolongola masumu ya bato ebele, akoya na mbala ya mibale, mpo na kolongola masumu ya bato te, kasi mpo na kobikisa bato oyo bazali kozela Ye na posa makasi.

KRISTO APESAMAKI MBALA MOKO MPO ATOKA MASUMU YA BATO EBELE --> EPAI NA BATO OYO BAZALI KOZELA YE AKOMIBIMISA MBALA YA MIBALE.

1 Batesalonika 5:1 Mpe mpo na oyo etali tango to mokolo, bandeko, tomoni ete ezali na tina te ya kokomela bino, (2) pamba te boyebi malamau ete mokolo ya Nkolo ekoya ndenge moyibi ayaka kati na butu.

PAMBA TE BOYEBI MALAMU ETE MOKOLO YA NKOLO EKOYA NDENGE MOYIBI AYAKA KATI NA BUTU.

(Makanisi na ngai moko: Liloba ya Greki oyo ezali nsima ya "kotala" ezali apekdechomai (G553, kozela na motema mobimba), moto oyo agunzamaka liboso mokolo na mokolo, kasi atalaka likolo mbala moko te. Na nsima, Polo alobi na lisangá mobimba ete mokolo yango ekoya lokola moyibi na butu, yango wana lisangá esengeli na kalandriye te. Kokende noki ya mokolo yango ezali te ntina ya kobanga, kasi ezali ntina ya kokengela.)

B. KENGELA — MOBEKO MOKO OYO EPESAMI EPAI YA BATO NYONSO

Matayo 24:42 Yango wana, bosenzela; pamba te boyebi te mokolo nini Nkolo na bino akoya.

[G1127 gregoreo ■]

YANGO WANA, BOSENZELA + PAMBA TE BOYEBI TE MOKOLO NINI NKOLO NA BINO AKOYA.

LIMONI EKESENI, LILOLO MOKO — mobeko moko, na Baevanzile mibale

Malako 13:33 Bosala keba! Bosenzela! Pamba te boyebi te tango nini ngonga yango ekoya.

[G69 agrupneo ■]

BOSALA KEBAL BOSENZELA + PAMBA TE BOYEBI TE TANGO NINI NGONGA YANGO EKOYA.

Malako 13:37 Makambo oyo nalobi na bino, nazali koloba yango mpe na bato nyonso: Bosenzela.

MAKAMBO OYO NALOBI NA BINO, NAZALI KOLOBA YANGO MPE NA BATO NYONSO: BOSENZELA.

(Makanisi na ngai moko: Matai akomi gregoreo (G1127, kolala mpongi te), mpe Malako akomi agrupneo (G69, kozanga mpongi), elongo na maloba oyo ebakisami "mpe kobondela." Maloba mibale wana esangani mpo na kolimbola mosaleli moko oyo abatelaka miso na ye polele mpe akobaka kosolola na nkolo na ye. Yesu alobi ete etinda yango ezali mpo na bato nyonso, yango wana kokengela ezali ezalela ya kotelema mpo na moyekoli nyonso (Malako 13:37).)

1 Batesalonika 5:5 Pamba te bino nyonso bozali bana ya pole mpe bana ya moyi. Tozali bato ya butu te to bato ya molili te. (6) Yango wana tolalaka pongi te lokola bato mosusu, kasi tosenzelaka mpe tomibatelaka malamau.

BINO NYONSO BOZALI BANA YA POLE --> TIKAL TOLALA TE + TIKAL TOKENGELA MPE TOZALA NA MAYELE.

C. ESENGO NA BAWUMBU WANA, BAKOKUTANA BAZALI KOKENGELA

Luka 12:35 Bomilengela mpo na mosala mpe bobatela minda na bino ya kopela. (36) Bozala lokola bato oyo bazali kozela bozongi ya nkolo na bango wuta na feti ya libala, mpo ete bafungolela ye ekuke tango kaka akoya mpe akobeta ekuke. (37) Esengo na basali oyo nkolo, tango akoya, akokuta bazali kosenzela! Nazali koloba na bino penza ya solo: nkolo mpe akolata elamba na ye ya mosala, akovandisa bango na mesa, mpe akoya kopesa bango bilei.

BOKANGA LOKETO NA BINO, MPE MINDA NA BINO EZALA KOPELA --> ESENGO NA BAWUMBU WANA, OYO NKOLO, NA KOYA NA YE, AKOKUTA BAZALI KOKENGELA.

Emoniseli 3:11 Nazali koya kala mingi te. Oyo ozali na yango, simba yango makasi mpo ete moko te abotola yo motole na yo. **[G5035 tachu ■]**

NAZALI KOYA KALA MINGI TE --> OYO OZALI NA YANGO, SIMBA YANGO MAKASI MPO ETE MOKO TE ABOTOLA YO MOTOLE NA YO.

(Makanisi na ngai: Na ntango ya kala, moto azalaki kokanga elamba na ye ya molayi na mokaba liboso ya mosala ya makasi, yango wana elamba oyo ekangami mpe mwinda oyo epeli emonisaki ndako oyo ebongisami mpe elali te. Na nsima, Yesu abakisi nsuka oyo moto moko te akolonga kobimisa na makanisi na ye moko, pamba te nkolo oyo azongi akokanga elamba na ye moko, avandisi basali oyo bazalaki kokengela na mesa, mpe aleisi bango na maboko na ye moko. Mosali oyo azali kokengela azelaka bilei ya mpokwa, kasi na bobangi te.)

D. YESU KLISTO AZALI NDENGE MOKO — LOBI, LELO, MPE LIBELA NA LIBELA

Ba-Ebre 13:8 Yesu-Klisto azali ndenge moko: lobi oyo ewuti koleka, lelo, mpe libela na libela.

YESU-KLISTO AZALI NDENGE MOKO: LOBI OYO EWUTI KOLEKA, LELO, MPE LIBELA NA LIBELA.

Emoniseli 1:8 «Nazali Alifa mpe Omega,» elobi Nkolo Nzambe, «Ye oyo azali, azalaki, mpe azali koya, Nkolo-Na-Nguya-Nyonso.»

NAZALI ALIFA MPE OMEGA + AZALAKI, MPE AZALI KOYA, NKOLO-NA-NGUYA-NYONSO.

(Makanisi na ngai moko: Esika ya nsuka ebongwanaka te, mpo Yesu Klisto azali ndenge moko na ntango nyonso misato (Ebre 13:8). Alfa mpe Omega ezali lokasa ya liboso mpe lokasa ya nsuka ya alfabeti ya Greki, yango wana Yesu atelema na basuka nyonso mibale ya lisolo mobimba. Elongi na esika ya nsuka ekozala elongi ya moto ya mopaya te.)

E. ELONGI NA ELONGI — KOYEBANA LOKOLA NGAI NAYEBANI

Banzembo 17:15 Mpo na ngai, sima na ngai kolonga, nakotala elongi na Yo; sima na ngai kolamuka, nakosepela na komona Yo! **[H8544 temunah ■] [H2372 chazah ■]**

NAKOMONA ELONGI NA YO NA BOSEMBO --> NAKOTONDA, NA KOLAMUKA NA NGAI, NA ELILINGI NA YO.

1 Yoane 3:2 Balingami na ngai, tozali sik'oyo bana na Nzambe; kasi oyo tokokoma emonisami nanu te. Nzokande, toyebi solo ete tango Klisto akomimonisa, tokokoma lokola Ye; pamba te tokomona Ye ndenge penza Ye azalaka. **[G3700 optanomai ■]** (3) Moto nyonso oyo azali na elikya ya ndenge wana kati na Klisto amipetolaka, ndenge Klisto azali peto.

TOYEBI SOLO ETE TANGO KLISTO AKOMIMONISA, TOKOKOMA LOKOLA YE + PAMBA TE TOKOMONA YE NDENGE PENZA YE AZALAKA --> MOTO NYONSO OYO AZALI NA ELIKYA YA NDENGE WANA KATI NA KLISTO AMIPETOLAKA.

1 Bakolinto 13:12 Solo, sik'oyo, tozali komona kaka elilingi, lokola kati na talatala; kasi mokolo ezali, mokolo oyo tokomona penza ndenge esengeli. Sik'oyo nayebi kaka moke; kasi mokolo ezali, mokolo oyo nakoyeba penza nyonso, ndenge Nzambe ayebi ngai.

SIKOYO TOMONAKA NA KATI YA MONI, NA POTOPOTO + NA NSIMA ELONGI NA ELONGI --> NA NSIMA NAKOYEBANA NDENGE MPE NAYEBANI.

Emoniseli 22:3 Elakeli mabe ekozala lisusu te. Kiti ya Bokonzi ya Nzambe mpe ya Mpate ekozala kati na engumba, mpe bawumbu na Ye bakosalela Ye. (4) Bakomona elongi na Ye, mpe Kombo na Ye ekokomama na bambunzu na bango.

MPE BAWUMBU NA YE BAKOSALELA YE --> BAKOMONA ELONGI NA YE + MPE KOMBO NA YE EKOKOMAMA NA BAMBUNZU NA BANGO.

(Makanisi na ngai: Awa nde kotambola mobimba ekei epai wapi, pamba te tokokoma lokola Yesu tango tokomona ye ndenge azali (1 Yoane 3:2). Moto oyo azali na elikya oyo amipetolaka sikawa, mpo azali kolikya kokutana na Yesu. Koyeba oyo ebandaki lokola kotambola na maboko na makolo esukaka miso na miso (1 Bakorinti 13:12).)

MONOKO YA BATO MIBALE

Yobo 19:25 Ngai, nayebi na ngai malamuni ete Mosikoli na ngai azali na bomoi, mpe, awa na mokili, akotelema ya suka mpo na kokata likambo na ngai. **[H1350 gaal ■]** (26) Sima na kobebisama ya poso ya nzoto na ngai, ngai, na nzoto na ngai, nakomona Nzambe. (27) Solo, nakomona Ye, miso na ngai moko ekomona Ye, ngai moko penza, moto mosusu te.

NAYEBI ETE MOSIKOLI NA NGAI AZALI NA BOMOI --> NA MOSUNI NA NGAI NAKOMONA NZAMBE + MISO NA NGAI EKOMONA YE, MPE MOTO MOSUSU TE.

Banzembo 17:15 Mpo na ngai, sima na ngai kolonga, nakotala elongi na Yo; sima na ngai kolamuka, nakosepela na komona Yo!

NAKOMONA ELONGI NA YO + NAKOTONDA, TANGO NAKOLAMUKA.

1 Yoane 3:2 Balingami na ngai, tozali sik'oyo bana na Nzambe; kasi oyo tokokoma emonisami nanu te. Nzokande, toyebi solo ete tango Klisto akomimonisa, tokokoma lokola Ye; pamba te tokomona Ye ndenge penza Ye azalaka.

TOYEBI SOLO ETE TANGO KLISTO AKOMIMONISA --> PAMBA TE TOKOMONA YE NDENGE PENZA YE AZALAKA.

2 Bakolinto 13:1 Ekozala mbala na ngai ya misato ya koya epai na bino. Bosolo ya likambo nyonso endimamaka na litatoli ya bato mibale to misato.

BOSOLO YA LIKAMBO NYONSO ENDIMAMAKA NA LITATOLI YA BATO MIBALE TO MISATO.

(Makanisi na ngai: Batatoli misato batelemi na nsuka ya tambola oyo, pamba te Yobo, Davidi, mpe Yoane bango nyonso balobaki ete bakomona Nzambe. Mibali wana misato bafandaki na bileko misato ekeseni ya mokili, kasi bapesi litatoli moko. Biblia elobi ete "Na monoko ya batatoli mibale to misato, liloba nyonso ekondimama," yango wana tambola elongo na Nzambe esukaka na komona Nzambe (2 Bakolinti 13:1).)

ELILINGI MPE KOKOKISAMA

Kanisa elili moko oyo elali na mabele. Okoki komona lolenge ya elili yango. Lolenge yango moko te ekoyebisa yo eloko nini ebimisi elili yango. Elili yango etikalaka sekele kino pole ya solo emonisi yo eloko yango moko. Na nsima, ozongi kotala elili yango. Omoni ete elili yango ememaki lolenge ya eloko yango banda kala. Bililingi ya Testama ya Kala ezali bilili ya lolenge wana. Ezali bilili ya solo, oyo ezalaki na lolenge mpo na nzoto ya solo. Biblia ebengaka bililingi yango "elili ya makambo oyo ekoya" (Bakolose 2:17). Vese wana kaka elobi "nzoto ezali ya Klisto." Elili "ezali elilingi mpenza te" (Baebre 10:1). Moto moko te akokaki kotanga solo mobimba longwa kaka na elili yango. Totongaka te liteya moko likolo ya elili kaka yango moko. Tobengaka eloko moko elili kaka soki pole ya Testama ya Sika esili komonisa biso nzoto oyo elili yango ezali ya yango. Na eteni oyo, pole ya Testama ya Sika elobi polele nkombo ya nzoto yango.

Shadow Kobima 13:21 Yawe atambolaki liboso na bango, na moyi lokola likonzi ya lipata mpo na kolakisa bango nzela, mpe na butu lokola likonzi ya moto mpo na kongengisa bango, mpo ete batambola butu mpe moyi. **[H5982 ammud ■]** (22) Likonzi ya lipata na moyi to likonzi ya moto na butu elongwaki na esika na yango te liboso ya bana ya Isalaele.

NKOLO AZALAKI KOTAMBOLA LIBOSO NA BANGO NA MOI NA KATI YA LIKONZI YA LIPATA --> ALONGOLAKI TE LIKONZI LIBOSO YA BATO.

Fulfillment Yoane 8:12 Yesu alobaki lisusu na bato: — Nazali pole ya mokili; moto nyonso oyo alandaka Ngai akotikalala kotambola kati na molili te, kasi akozwa pole ya bomoi.

NAZALI POTO YA MOKILI --> MOTO OYO ALANDI NGAI AKOTAMBOLA TE NA MOLILI, KASI AKOZALA NA POTO YA BOMOI.

Fulfillment 1 Bakolinto 10:1 Bandeko, nalingi boyeba malamuni likambo oyo: Bakoko na biso bazalaki bango nyonso na se ya lipata, bakatisaki bango nyonso ebale monene, (2) babatisamaki bango nyonso mpo na Moyize kati na lipata mpe kati na ebale monene, (3) baliaki bango nyonso bilei ya molimo ya ndenge moko, (4) mpe bamelaki bango nyonso mayi ya molimo ya ndenge moko; pamba te bazalaki komela na libanga ya molimo, oyo ezalaki kotambola elongo na bango; mpe libanga yango ezalaki Klisto.

BATATA NA BISO BANSO BAZALAKI NA NSE YA LIPATA --> BAMELAKI MAI NA LIBANGA WANA YA MOLIMO LIYA LILANDAKI BANGO + LIBANGA WANA EZALAKI KRISTO.

(Makanisi na ngai moko: Isalaele atambolaki mibu ntuku minei nsima ya likonzi ya lipata mpe ya móto, mpe lotambwisi wana mobimba ezalaki elili na mabele. Kondimana ya Sika epeli mwinda, pamba te Yesu alobi "Ngai nazali mwinda ya mokili," mpe Paulo akomi "mpe Libanga wana ezalaki Klisto" (Yoane 8:12, 1 Bakolinti 10:4). Kotambola na Yesu mokolo na mokolo ezali lotambwisi ya kala koleka na Biblia.)

KOSUKISA

Yoane 14:2 Kati na ndako ya Tata na Ngai, bisika ezali mingi. Soki ezalaki bongo te, boni, nalingaki koyebisa bino ete nakeyi kuna mpo na kobongisela bino esika? (3) Mpe, sima na Ngai kobongisa yango, nakozonga mpe nakozwa bino mpo ete bozala elongo na Ngai; mpe mpo ete bino mpe bozala na esika oyo Ngai nazali.

NAKEI KOBONGISA ESIKA MPO NA BINO --> NAKOZONGA LISUSU, MPE NAKOZWA BINO EPAI NA NGAI + ESIKA NAZALI, BINO MPE BOKOZALA WANA.

Emoniseli 22:20 Motatoli ya makambo oyo alobi: — Iyo, nazali koya kala mingi te. Amen: Nkolo Yesu, yaka!

SOLO SOLO, NAZALI KOYA NOKI --> AMEN, YAKA, NKOLO YESU.

(Makanisi na ngai: Sikawa, tosangisa nzela mobimba oyo ememaka na ndako, pamba te Tata abendaka moto oyo azali naino kokende na maboko na mabolongo, moto oyo atambolaka atikalaka elongo na Yesu mokolo na mokolo, moto oyo apotaka mbangu andimaka nkomo na ye, mpe moto oyo akengelaka abatelaka mwinda na ye ete epela. Yesu alakaki kaka esika te, pamba te alakaki ye moko, alobaki ete "Nakoya lisusu mpe nakozwa bino mpo bozala elongo na ngai" (Yoane 14:3). Kende liboso na tambola na yo, pamba te ozali kotambola epai ya Yesu, mpe ye azali koya epai na yo.)

MOKAPO MOKE YA MOMEKANO

1. Matai 16:16 — Mpe Simona Petro ayanolaki mpe alobaki: Yo ozali Klisto:

- a) Mokonzi ya Isalaele
- b) Mwana ya Nzambe na bomoi
- c) Mwana ya Davidi

Yoane 10:27 — Bampate na ngai eyokaka mongongo na ngai, mpe nayebi yango:

- a) mpe balandaka ngai
- b) mpe napesaka bomoi na ngai mpo na bampate
- c) mpe bakobebisama te libela

3. Matai 11:29 — Bómema ekanganeli na ngai likoló na bino, mpe bóyekola epai na ngai; pamba te nazali na motema ya boboto mpe ya komikitisa:

- a) mpe nakopemisa bino
- b) mpo ekanga na ngai ezali malamuni, mpe mokumba na ngai ezali pepele
- c) mpe bokozwa bopemi mpo na milimo na bino

4. Emoniseli 12:11 — Mpe balongaki ye na makila ya Mwana-Mpate:

- a) na liloba ya nguya na ye
- b) mpe na liloba ya litatoli na bango
- c) na nzela ya makila ya ekulusu na ye

5. 1 Yoane 3:2 — kasi toyebi ete, tango akobima, tokozala lokola ye:

- a) mpe liso nyonso ekomona ye
- b) pamba te bakomona Nzambe
- c) pamba te tokomona ye ndenge azali

6. Ebre 13:8 — Yesu Klisto azali ndenge moko lobi, mpe lelo:

- a) mpe libela na libela
- b) mpe mibu na yo ekosila te
- c) seko na seko

7. Matibu 24:42 — Bókengela yango; pamba te boyebi te:

- a) mokolo te to ngonga te
- b) ngonga nini Nkolo na bino akoya
- c) ntango ekokoka

EYANO YA SOLO: 1-b, 2-a, 3-c, 4-b, 5-c, 6-a, 7-b

BOYEBI EYA LOKETO YA BOYEKOLI OYO

--> NDENGÉ MOLILI EKOMISAKA POLE: YAWÉ ATAMBOLAKI LIBOSO YA ISALAELE NA LIKOLO YA LIKONZI YA LIPATA MPE YA MÓTO, MPE LIKONZI YANGO ELONGWAKI TE EPAI YA BATO (KOBIMA 13:21-22). YESU ALOBI "NGAI NAZALI POLE YA

MOKILI" (YOANE 8:12). POLO ALOBI ETE BATATA BAMELAKI NA LIBANGA YA ELIMO, "MPE LIBANGA YANGO EZALAKI KLISTO" (1 BAKOLINTO 10:4).

--> NDENGE BOYOKANI YA SIKA ELIMBOLI YANGO: AMOSI ATUNI ETE, "BATO MIBALE BAKOKI KOTAMBOLA ESIKA MOKO SOKI BANDIMANI TE?" (AMOSI 3:3). KONDIMANA YA SIKA EYANOLI NA MOBEKO MPE NA ELAKA. "BONGO BOTAMBOLA KATI NA YE" (BAKOLOSE 2:6). "KLISTO KATI NA BINO, ELIKYA YA NKEMBO" (BAKOLOSE 1:27).

--> NDENGE MALOBA EZALI NA NTINA: LILOBA MOKO YA LINGELESU "WATCH" ETALISI MALOBA MIBALE YA GREKI. MATAI 24:42 ESALELI GREGOREO (G1127, KOLAMUKA). MALAKO 13:33 ESALELI AGRUPNEO (G69, KOZALA NA PONGI TE), MPE MALAKO ABAKISI "MPE KOBONDELA." MOBEKO MOKO WANA EZWI MISO MPE MABONDELI ESIKA MOKO.

--> NDENGE OYO ESALELAKA BINO: BAKONZI YA LISANGA BAYEBAKI ETE PETELO MPE YOANE "BAZALAKI ELONGO NA YESU" (MISALA 4:13). NTANGO ELEKISAMI ELONGO NA YESU ETIKAKA BILEMBO. BATO OYO BAZALI PENEPENE NA YO BAKOKI KOMONA ELEMBO WANA.

--> OYO ELIMBOLI MPO NA BOMOI YA SEKO: "SIKOYO NAYEBI NA NDAMBO; KASI NA NTANGO WANA NAKOYEBA NDENGE NAYEBANI MPE" (1 BAKORINTI 13:12). BOYEBI OYO EBANDI NA BOMOI OYO EBUNGAKA TE NA LIWA. EKOOMA NA NSUKA LIBOSO YA ELONGI YA YESU (EMONISELI 22:4).

--> NZELA YA KOLONGWA NA MOTÓ: LUKA 12:37 ELAKISI NKOLO OYO AZONGI AFANDISI BASALELI OYO BAZALAKI KOKENGELA NA MESA, MPE NKOLO YANGO MOKO ASALELAKA BASALELI. YESU ALOBI "NAZALI KATI NA BINO LOKOLA MOTO OYO ASALELAKA" (LUKA 22:27). YESU ALAKI "NAKOLIA ELONGO NA YE, MPE YE ELONGO NA NGAI" (EMONISELI 3:20). NKOLO OYO ASALELAKA BASALELI NA YE MOKO ABONGI NA BOYEKOLI NA YE MOBIMBA.

--> EMONISELI OYO EKOKI KOZALA: LIBYANGI YA LIBOSO NA BOYEKOLI OYO EZALI "YAKA MPE OKOMONA" (YOANE 1:46). ELAKA YA SUKA NA BOYEKOLI OYO EZALI "BAKOMONA ELONGI NA YE" (EMONISELI 22:4). LOTAMBWISI ELONGO NA YESU EBANDAKA NA KOMONA MPE ESUKAKA NA KOMONA. ETAPE NYONSO OYO EZALI KATI NA MIBALE WANA EZALI BOTALI YA POLELE KOLEKA YA ELONGI EKOKANI. VETE MOKO TE ELOBI LIKAMBO OYO YANGO MOKO. TIA BAVETE YANGO PEMBENI NA PEMBENI MPE KANISÁ YANGO.

MALOBA YA NTINA YA GRIKI

“**koyeba**” — **G1097 ginosko** — koyeba, kososola, komona na mayele, kozala na ntembe te
Bomoi ya seko ezali kolimbolama na liloba oyo. "Oyo ezali bomoi ya seko, ete bayeba yo" (Yoane 17:3). Liloba yango elimboli koyeba moto, kasi te kokanisa makambo na motó.

“**emonisami**” — **G601 apokalupto** — kolongola ezipeli, kobimisa polele, komonisa
Mosuni mpe makila elakisaki Petelo te soki Yesu azali nani. Tata alongolaki zipiro (Matai 16:17).

“**koyekola**” — **G3129 manthano** — koyekola, kososola
Yesu alobi "koyekola epai na ngai" (Matai 11:29). Koyekola esalemaka na nse ya ekangiseli na ye, penepene na molakisi.

“**landa**” — **G190 akolouthéo** — kotambola elongo, kokende nzela moko, kolanda
Bampate elandaka nzela moko na mobateli-bampate, mokolo na mokolo (Yoane 10:27).

“**kofanda**” — **G1774 enoikeo** — kofanda na kati, kovanda na kati
Liloba ya Kristo esengeli kofanda na kati ya moto lokola mofandi, kasi te lokola mopaya oyo azali koya kotala (Bakolose 3:16).

“**kotubela**” — **G3670 homologueo** — kondima, koyamba, koloba likambo moko, kotatola
Kotatola Yesu ezali koloba na polele likambo moko boye Biblia elobaka na tina na Yesu (Matai 10:32).

“**litatoli**” — **G3141 marturia** — litatoli epesami, mokanda, motatoli, litatoli
Balangi balongaki na nzela ya makila ya Mwana-Meme mpe na nzela ya liloba ya litatoli na bango (Emoniseli 12:11).

“**sikoyo**” — **G3936 paristemi** — kotelema pembeni, kopesa, kokaba
Moto ya kondima akabaka nzoto na ye moko epai na Nzambe, mobimba mpe na bomoi, lokola soda liboso ya kapita (Baroma 12:1).

“**armure**” — **G3696 hoplon** — esaleli, ebundeli, esaleli, ebuneli
Vese 12 elobi bólata bibundeli ya pole. Vese 14 elobi bólata Nkolo Yesu Klisto. Ebundeli yango ezali Moto (Baroma 13:12-14).

- “kotala”** — **G553 apekdechomai** — kozela na elikya makasi, kotala mpe kozela
Yesu alaki komonana na mbala ya mibale epai ya "baoyo bazali kozela ye" (Baebele 9:28). Liloba yango elimboli kogunzama liboso na elikya mobimba.
- “kokengela”** — **G1127 gregoreo** — kotikala ekengeli, kozala na bokebi, kokengela
Oyo ezali liloba ya kokengela na Evanzile ya Matai. Mosali akengelaka miso na ye polele (Matai 24:42).
- “kokengela”** — **G69 agrupneo** — kolala pongi te, kotikala ekengeli, kokengela
Oyo ezali liloba ya kokengela na Evanzile ya Marko. Marko asangisi liloba yango na losambo. Mosali atikalaka na mpongi te. Mosali akobaka kosambela (Marko 13:33).
- “nokinoki”** — **G5035 tachu** — na mbala moko, kozanga kozela, na mbangu, noki
"Tala, nazali koya nokinoki" (Emoniseli 3:11). Liloba yango elakisi mbalakaka, kasi elakisi mokolo oyo eyebani liboso te.
- “komona”** — **G3700 optanomai** — kotala na miso ya monene, komona, komonana
"Tokomona Ye ndenge azali" (1 Yoane 3:2). Liloba oyo elimboli kotala eloko moko ya kokamwa.

MAKAMBO YA NTINA YA EBREU

- “koyeba”** — **H3045 yada** — koyeba, kondima, koyeba malamu
Nzambe alakaki "motema mpo na koyeba ngai" (Yirimia 24:7). Koyeba na Testama ya Kala ezali koyeba moto, ndenge moko na "ginosko" na Testama ya Sika.
- “motema”** — **H3820 leb** — motema, mayoki, mokano, mayele ya kokanisa
Nzambe apesaka motema oyo eyebi ye. Koyeba yango ezalaki te mpo na kotikala kaka na motó (Yirimia 24:7).
- “marcher”** — **H3212 yalak** — kotambola, kokende, koya, kolongwa
Amosi atunaki soki bato mibale bakoki kotambola esika moko soki bandimani te (Amosi 3:3). Etape ya mibale mobimba ya boyekoli oyo ezali kati ya liloba oyo.
- “likonzi”** — **H5982 ammud** — likonzi, ekaba, likonzi ya kotelema
Likonzi ya lipata mpe ya móto ezalaki kotambola liboso ya Yisraele. Likonzi etikalaki bato te ata mokolo moko (Exode 13:21-22). Likonzi ezali elilingi. Klisto azali nzoto (1 Bakorinti 10:4).
- “mosikoli”** — **H1350 gaal** — kosikola, kosala mosala ya moto ya libota, kosomba lisusu
Na tango ya kala, ndeko ya penepene asombaka lisusu moto ya libota na mokongo ya nyongo to na boumbu. Yobo abengi Nzambe ya bomoi "Mosikoli na ngai." Yobo azalaki kolikya komona Nzambe na nzoto na ye moko (Yobo 19:25-26).
- “tala”** — **H2372 chazah** — kotala, komona, komona malamu
Davidi asalelaki liloba oyo mpo na ntongo ya suka. "Nakomona elongi na Yo na bosembo" (Nzembo 17:15).
- “elilingi”** — **H8544 temunah** — lolenge, elilingi, ndenge, ndakisa
Davidi alamukaka na esengo mpo na elilingi ya Nzambe (Nzembo 17:15). Yoane alobi ete komona ekokomisa biso lokola Yesu (1 Yoane 3:2).

SOURCES & CREDITS

Scripture: Lingala Bible (CC BY-SA 4.0) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated.
 Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0).
 Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0); Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain).
 Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1).
 © SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0).